

Asia: VN/1088/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (lukio- ja ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksut EU/ETA-valtioiden ulkopuolisille ja ammatillisen koulutuksen tilauskoulutus)

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon keskeinen sisältö

Rautalammin kunnan näkemyksen mukaan lukukausimaksuja ei tulisi kohdistaa EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tuleville opiskelijoille, jotka opiskelevat suomeksi tai ruotsiksi suomalaisessa lukiokoulutuksessa. Maksut hapertavat kansainvälisyyttä, ne murentavat pienten lukioden elinvoimaa. Erityisen polttava on lukion ja perusopetuksen opetushenkilöstön kytkös, mihin muutos voisi vaikuttaa dramaattisesti heikentämällä mahdollisuuksia järjestää perusopetusta maaseudulla.

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

Ei lausuttavaa.

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

Rautalammin kunnan ylläpitämässä lukiokoulutuksessa ei järjestetä tilauskoulutusta, mutta kansainvälisyys näkyy kunnan ylläpitämän lukion toiminnassa. Ne EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevat opiskelijat, jotka hakeutuvat Rautalammille, ovat yleensä saaneet laadukasta suomen kielen opetusta ennen lukiopaikan hakemista ja kustantaneet kielitopintonsa itse. Heidän kielitaitonsa on lähtökohtaisesti B1-tasoa tai parempaa, ja he integroituvat luontevasti suomenkieliseen opetukseen.

Yhteys näihin opiskelijoihin syntyy usein erilaisten ulkopuolisten kielikoulutuksen tarjoajien kautta. Yksittäinen pieni lukio ei omin voimin kykene kansainväliseen opiskelijarekrytointiin. Meille tämä yhteys on ollut tärkeä, mutta emme ole osallisina palveluiden tuottamisessa. Opiskelijavalinnan puolestaan suoritamme täysin itsenäisesti. Mikään tilauskoulutustaho ei osallistu siihen.

Tilauskoulutusmallin ja lukioden avoimen kansainvälisyyden välinen ero on syytä säilyttää selkeänä. Sääntelyä kehittäessä tulisi kuitenkin huomioida, että ulkopuoliset toimijat voivat myös epäsuorasti edistää lukioden kansainvälistymistä ilman, että itse oppilaitos toimii koulutusvientitoimijana.

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

Ei lausuttavaa.

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

Lukuvuonna 2024–2025 Rautalammin lukiossa opiskeli kahdeksan EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tullutta opiskelijaa 104:stä. He ovat opiskelleet suomen kielen B1-tasolle ennen opiskelupaikan hakemista ja käyvät lukion kokonaan suomeksi. Kansainväliset opiskelijat ovat vahvasti sitoutuneita Suomeen, ja heillä on suuri todennäköisyys jäädä maahan jatkamaan elämäänsä myös lukio- ja korkeakouluopintojensa jälkeen.

Monilla paikkakunnilla tällaiset opiskelijat turvaavat pienten lukioden toiminnan. Tämä vaikuttaa laajemmin alueen koulutuskenttään, sillä lukion säilyminen mahdollistaa pätevien opettajien rekrytoinnin myös perusopetukseen, kun opettajalle voidaan tarjota riittävästi opetustunteja yhdistetysti kahdesta koulumuodosta. Kelpoinen henkilöstö takaa opetuksen laatua koko maassa.

Lisäksi kansainvälisten opiskelijoiden ansiosta voidaan järjestää paikallista S2-opetusta, josta hyötyvät myös esimerkiksi pakolaistaustaiset nuoret. Lukuvuosimaksujen kohdistaminen EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tulleisiin opiskelijoihin heikentäisi koulutuksellista tasa-arvoa, aluekehitystä ja kotoutumista. Mikäli maksut kuitenkin otetaan käyttöön, niiden tulisi koskea vain englanninkielisiä koulutusohjelmia.

Lausuntonne koskien rahoituslain muutoksia

Ei lausuttavaa.

Lausuntonne koskien oppivelvollisuuslakiin ehdotettavaa muutosta

Ei lausuttavaa.

Lausuntonne koskien tiedonvaihto-oikeuksia

Sujuva ja ajantasainen tiedonvaihto koulutuksen järjestäjien ja Maahanmuuttoviraston välillä on suotavaa. Tämä tukee lukioden mahdollisuuksia varmistaa opiskelijoiden oleskelulupastatus ja reagoida ajoissa esimerkiksi opiskeluoikeuden ehtoihin.

Vänttinen Matti
rautalammin kunta - Sivistysosasto